
Les restes de Colom i l'antropologia

Autor:

Data de publicació: 18-12-2017

A la catedral de Santo Domingo (República Dominicana), coneguda també com la Catedral Primada d'Amèrica, es mostra el sepulcre on s'afirma que descansen les restes de Cristòfor Colom, qui va descobrir els primers territoris americans. No obstant això, a la Catedral de Sevilla hi ha un túmul impressionant en què quatre cavallers -que representen els regnes de Castella, Lleó, Aragó i Navarra- porten a coll el fèretre de l'il·lustre marí. Per als espanyols no hi ha cap mena de dubte que és allà, a Sevilla, on descansen les restes de Colom. Qui diu la veritat?

A la catedral de Santo Domingo (República Dominicana), coneguda també com la Catedral Primada d'Amèrica, es mostra el sepulcre on s'afirma que descansen les restes de Cristòfor Colom, qui va descobrir els primers territoris americans. No obstant això, a la Catedral de Sevilla hi ha un túmul impressionant en què quatre cavallers -que representen els regnes de Castella, Lleó, Aragó i Navarra- porten a coll el fèretre de l'il·lustre marí. Per als espanyols no hi ha cap mena de dubte que és allà, a Sevilla, on descansen les restes de Colom. Qui diu la veritat?

Des que morís a Valladolid, el 20 de maig de 1506, l'Almirall ha tingut més sepultures que qualsevol altre dels grans personatges històrics. Primer, el van enterrar a la mateixa ciutat on va morir, potser amb la intenció, ja llavors, de dur-lo més tard a Sevilla, on havia començat l'aventura -al embarcar al Guadalquivir rumb a Palos de la Frontera- que hauria de canviar la geografia i la història. I a la Cartoixa de Sevilla van traslladar les seves restes tres anys després, el 1509.

Aquesta segona sepultura es feia en contra de la seva voluntat, ja que en el seu testament quedava exprés seu desig de ser enterrat en les noves terres per ell descobertes. Encara que molt havia patit en elles: naufragi, fam, rebel·lions i arrest, va haver de sentir un afectuós afectió per aquestes illes paradisiàques, les Índies de la seva imaginació, a les quals viatjaria quatre vegades per ampliar els dominis de la Corona espanyola al voltant de la conca del Carib.

No seria, però, fins 1544 en què aquest desig seu es va veure complert, quan la seva nora, Maria de Rojas i Toledo, ja per llavors vídua del fill del Descobridor, Diego Colom, va exhumar les restes de tots dos i va partir amb ells cap a Sant diumenge, en la catedral haurien de reposar per més d'un quart de mil·lenni.

Però els espanyols creien que les restes de Cristòfor Colom eren part del seu patrimoni nacional. Per això quan el 1795 França entra en possessió de l'Espanyola, les autoritats colonials exhumen les restes de Colom i se'ls emporten a l'Havana, en la catedral tornen a sepultar-los en un nínxol cavat en el mur i cobert amb una làpida modesta, a l'espera d'erigir-li un monument funerari a l'altura de la seva importància històrica, que mai es va arribar a construir.

Així va passar un altre segle. El 1898, Espanya perd els últims reductes del seu imperi colonial a Amèrica i les restes de Colom es van de Cuba juntament amb les tropes espanyoles. L'exhumació, que es va fer en presència del governador Ramón Blanco, va revelar que de les restes de Colom quedaven uns pocs ossos sobre un grapat de terra al fons del calaix de plom. D'aquí parteix la primera sospita que hi havia hagut un error en el trasllat a l'Havana i que l'Almirall, després de tot, continuava a Santo Domingo.

El 20 de gener de 1899, el poble de Sevilla va rebre amb alegria al navili Giralda que portava de retorn, després de 355 anys d'absència, les despulles del Descobridor, que van ser enterrats, amb gran pompa, en una tomba provisional a la catedral fins el seu trasllat, el 1902, al mausoleu definitiu on avui reposen.

No obstant això, els dominicans encara sostenen que els autèntics restes de Colom segueixen estant a Santo Domingo, i basen aquesta afirmació en un taüt de plom, trobat en aquesta catedral el 1877, amb aquesta inscripció: "Home il·lustre i distingit, don Cristóbal Colón". Aquestes presumptes restes van ser exhumades, un cop més, i enterrades de nou en el gegantí far a Colom, erigit a Santo Domingo en ocasió del V centenari del descobriment.

Els espanyols, volent aclarir aquests dubtes d'una vegada i per totes, van tornar a exhumar les restes de la catedral de Sevilla el 2003 per sotmetre'ls a un minuciós examen d'ADN, per poder corroborar-ne l'autenticitat: però tant sols es va poder extreure l'ADN mitocondrial (el que s'hereta de la mare, i que per tant només es pot comparar al el dels germans), per aquest motiu l'única comparació possible fou amb l'ADN mitocondrial de les restes de Diego Colón (no el fill, sinó el germà de l'Almirall), la comparació va confirmar l'existència d'una mare comuna, dels dos grups d'ossos. Hi ha gent que pensa que l'ADN va permetre datar les restes d'en Colom, res més lluny de la veritat, l'ADN no permet fer cap tipus de datació d'unes restes humanes.

Però el dubte persisteix, precisament per la pobresa d'aquestes restes de Sevilla: un tros de maxil·lar, uns trossos d'os, etc..., que amb prou feines pesen 200 grams. (Els 150 grams d'ossos de les restes d'en Colom no són suficients per a que l'antropologia forense datï el ossos amb precisió, ja que només es pot basar en la mida de les osteones). En només 500 anys pot haver-se reduït a tan poc l'esquelet d'un home? El més probable és que tant els espanyols com els dominicans tinguin raó, i que les restes de Cristòfor Colom es troben repartides a banda i banda de l'oceà que ell va travessar per primera vegada.

Mireu les revistes de terrarubra a terrarubra.cat